

Μερικά φιλοσοφικά και ιστορικά ζητήματα στην Οικονομική θεωρία

1. Οικονομικός νετερμινισμός: Είναι όλα οικονομικά ?
2. Θεωρίες ακμής και παρακμής κοινωνιών και πολιτισμών
Παίζουν ρόλο τα Οικονομικά ?
3. Νέα επιστημονικά Προγράμματα

Οικονομικός Ντετερμινισμός: «Όλα εξηγούνται με τα οικονομικά»

Πόλεμοι:

Α΄ Παγκόσμιος: Η οικονομική πίεση της Γερμανίας αμφίπλευρα από Ρωσία και Γαλλία

Β΄ Παγκόσμιος: Η αναζήτηση ζωτικού χώρου από τη Γερμανία

Η Μαρξιστική θεωρία: Η κρίση του καπιταλισμού οδηγεί στον ιμπεριαλισμό και οξύνει τις συγκρούσεις

Αποικιοκρατία, εμφύλιοι, επεμβάσεις σε χώρες πρώτων υλών

Σχέση οικονομικής ανάπτυξης και δημοκρατίας

Πιθανότητες επανεκλογής κυβερνήσεων (It's the economy, stupid)

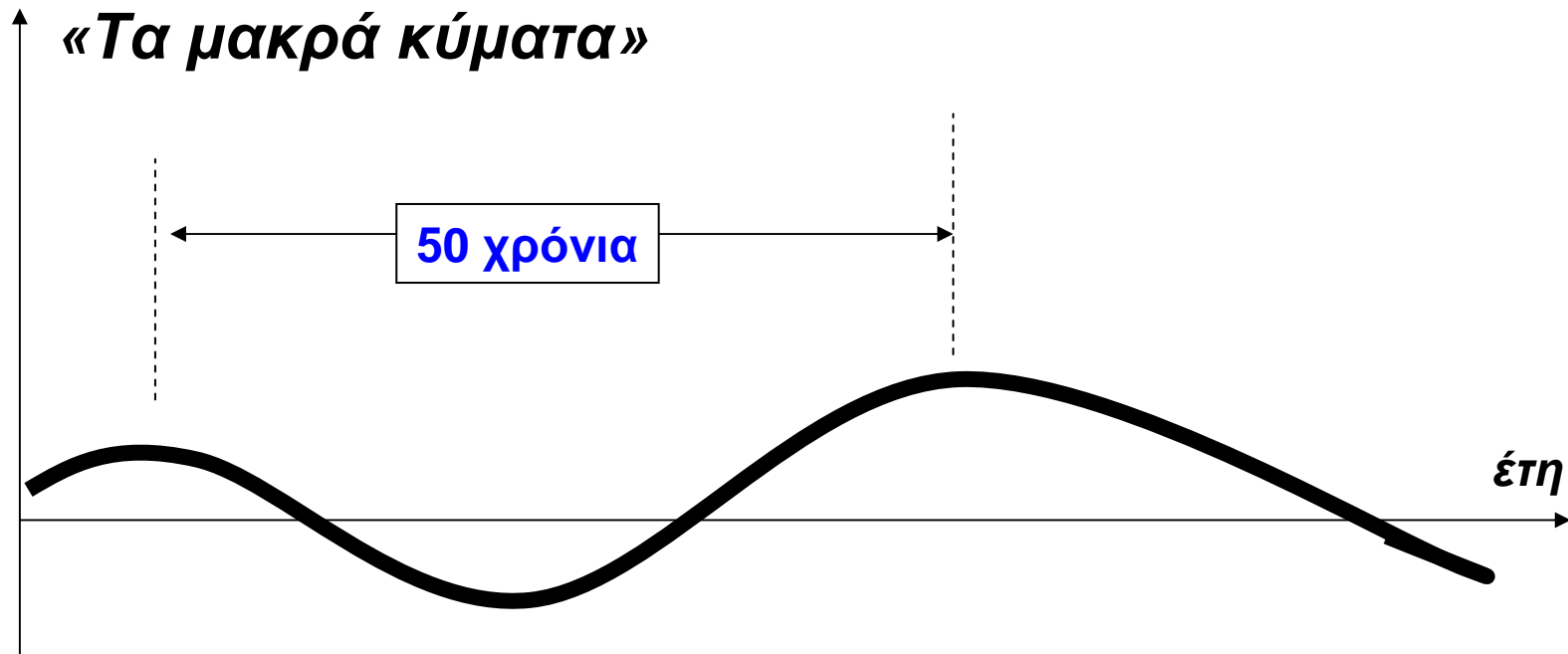
Αντίκρουση :
«Δεν εξηγούνται όλα με τα οικονομικά»

1. Εθνική συγκρότηση κρατών
→ εθνικοί ανταγωνισμοί
2. Άλλα κοινωνικά ζητήματα: αξίες, θρησκεία
3. Το χάος της Ιστορίας
(Καρλάϋλ, *μέγας επικριτής των Οικονομικών*)

Μπορούν τα οικονομικά να εξηγήσουν τον πόλεμο ?

Κοντράντιεφ: Μεγάλοι Κύκλοι

«Τα μακρά κύματα»

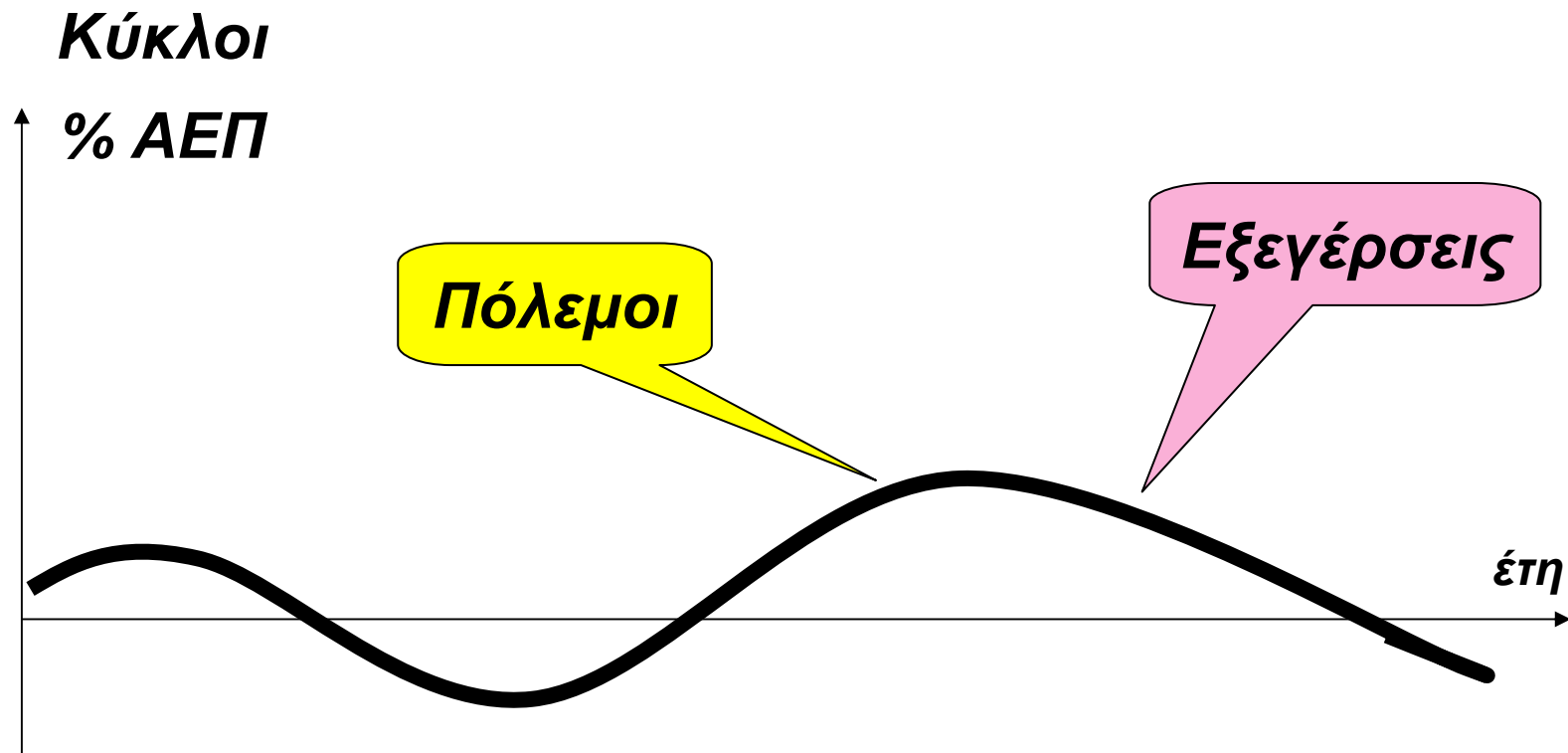

Οι Μεγάλοι Κύκλοι του Κοντράντιεφ: Περίοδος 50 έτη περίπου

→ Κάθε 20-30 χρόνια από Άνθηση σε ύφεση

→ Κάθε 20-30 χρόνια από Ύφεση σε άνθηση

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟΙ

Κλείσιμο του ανοδικού κύκλου: Πόλεμοι για διατήρηση της επέκτασης

Αρχή του καθοδικού κύκλου: Εξεγέρσεις λόγω της χειροτέρευσης

Μπορούν τα οικονομικά να εξηγήσουν τον πόλεμο ?

1770-1800: Βιομηχανική Επανάσταση

1800-15: Ναπολεόντειοι πόλεμοι

1848 Κοινωνικές Επαναστάσεις

1850-1870: Οικονομική άνθηση

1870: Γαλλοπρωσικός πόλεμος και

1871: Κομμούνα Παρισίων

1890-1910: Παγκόσμια άνθηση

1914: Α' Παγκόσμιος Πόλεμος.

1917: Επανάσταση Ρωσία

1920-29: Ραγδαία Ανάπτυξη ΗΠΑ

1939-45: Β' Παγκόσμιος Πόλεμος.

1950-60: Απελευθερωτικά κινήματα

1945-75: Ραγδαία ανάπτυξη

1964: Πόλεμοι Βιετνάμ.

1968-73: Εξεγέρσεις

1980-2000: Παγκοσμιοποίηση

2003: Πόλεμος Ιράκ

2008-2010: Εξεγέρσεις

Τι καθοδηγεί την ιστορία (1) ?

Οικονομικός Αντίλογος:

Πόλεμοι:

Η οικονομική ισχύς, βασική προϋπόθεση **πολεμικής ισχύος**

Αρχαία Αθήνα: Μεταλλεία Λαυρίου → πλούτος → ισχυρός στόλος

Φεουδαρχία: Αποθησαύριση για πολεμικές δαπάνες

Βρετανία: Ίδρυση Φορολογίας για πολεμικές δαπάνες

Κρατική γραφειοκρατία, Κεντρική Τράπεζα για έλεγχο χρήματος

ΗΠΑ Α' ΠΠ: Συστήματα εφοδιασμού, Στατιστική

Βρετανία Β' ΠΠ: Κρατικός Προϋπολογισμός

Τι καθοδηγεί την ιστορία (2)?

Ηρόδοτος: «Πόλεμος πατήρ πάντων»

Πόλεμοι και κρατικές δαπάνες:

Έκδοση κρατικών ομολόγων για πολεμική προετοιμασία
(18^{ος} αιώνας)

Πόλεμοι και τεχνολογική εξέλιξη

Επιστήμονες: Αρχιμήδης, Ντα Βίντσι, Οπενχάϊμερ, φον Μπράουν,

Εφευρέσεις: Πενικιλίνη, Πυρηνική φυσική, υπολογιστές, Ίντερνετ

Οικονομικά: Θεωρία Προγραμματισμού

Τι καθοδηγεί την ιστορία (3):

Θρησκείες:

Οι πιο πολλές θρησκείες εμπειριέχουν αρχές οικονομικής θεωρίας

Κομφουκιανισμός:

Χριστιανισμός: Διανομή, ανταλλαγή, δανεισμός

Χριστός: Ο έχων δύο χιτώνας, Όχι στον τόκο

Μωαμεθανισμός: Διδαχές του Κορανίου, Ισλαμικά οικονομικά

Σχολαστικισμός, Θωμάς Ακινάτης

Βατικανό και οικονομία

Αμερικανικές εκκλησίες

Θρησκείες και Οικονομική θεωρία

Μαρξ:

Οι θρησκείες δομούνται και εξελίσσονται με βάση τις ανάγκες της ταξικής διάρθρωσης της κοινωνίας

Μωαμεθανισμός:

Η εμφάνιση του στις εμπορικές διαδρομές Ανατολής – Δύσης
Για τον έλεγχο και την οργάνωση του εμπορίου

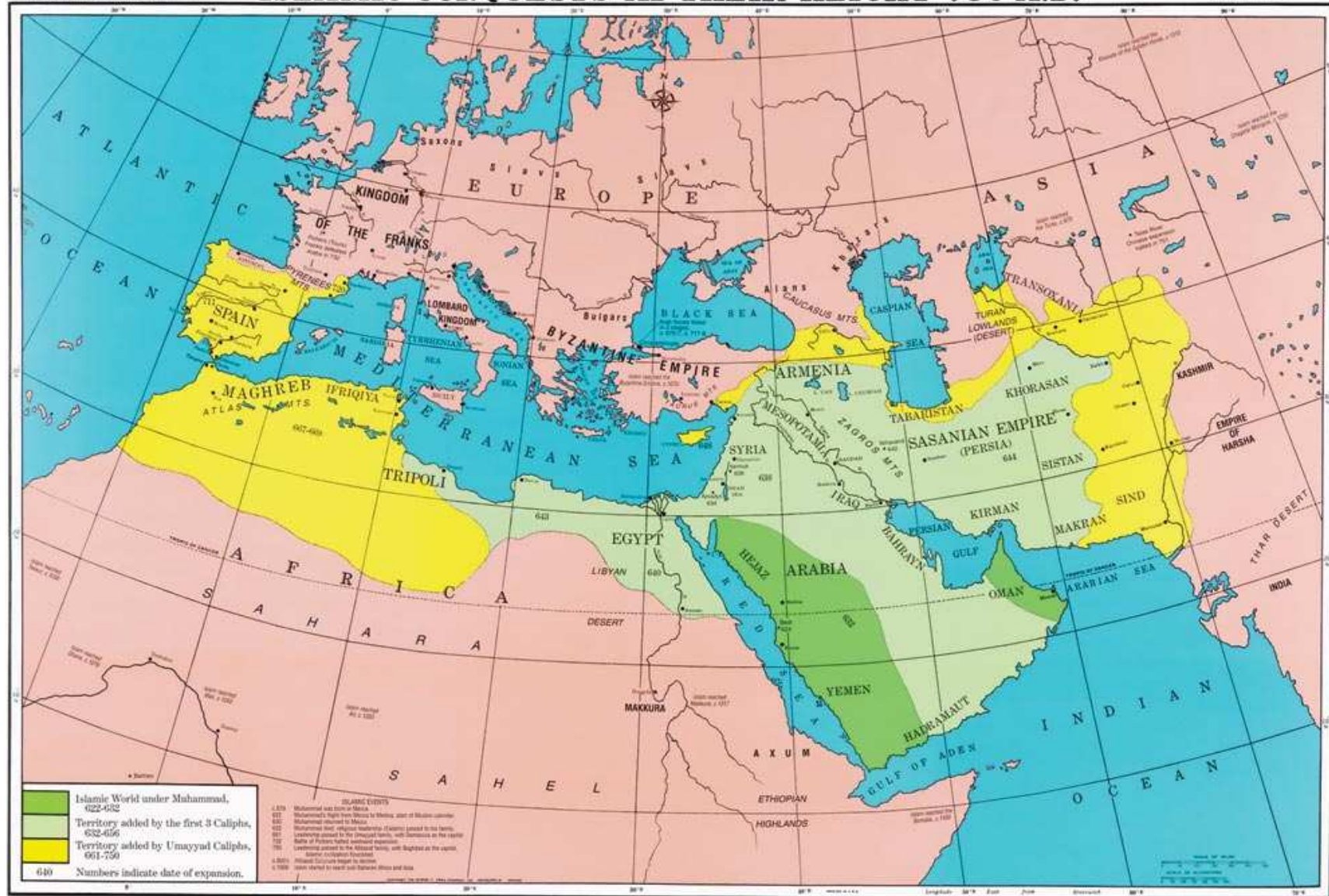
Μαξ Βέμπερ:

Προτεσταντισμός και Ηθική του Καπιταλισμού

Khalid Mahdi Tawfik, Ph. D. University of Chicago
 Arthur Coy, Terry, Ph. D. Northwestern University
 Clyde Leakey Green, Ph. D. Northwestern University
 Steven Latham, M. A. Northwestern University

ISLAMIC CONQUESTS AT THEIR HEIGHT-750 A.D.

Thomas H. Clark, Ph. D., Professor of History
 University of Kentucky

Άνοδος και παρακμή των πολιτισμών (1):

**Μοιρολάτρες: Η θεία τιμωρία (Βαβυλώνα, Ρώμη)
Ο Μαύρος θάνατος στην Ευρώπη**

Mancur Olson:

«Η λογική της συλλογικής δράσης: Δημόσια αγαθά και θεωρία Ομάδων»

«Η άνοδος και η πτώση των εθνών»

«Ισχύς και ευημερία: Τυραννία, Αναρχία, Δημοκρατία»

N. Ferguson:

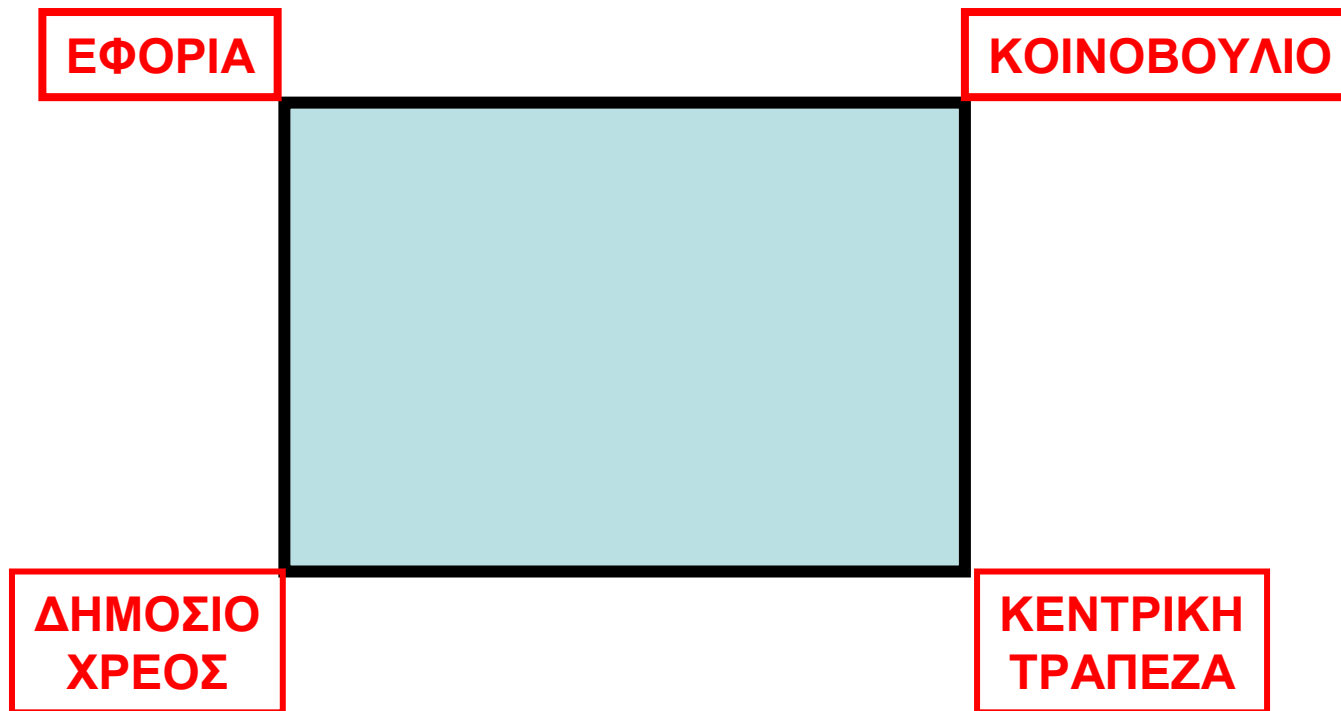
Η αδυναμία διαχείρισης μιας μεγάλης και απρόσμενης
(εξω-συστημικής) κρίσης

Παράδειγμα: Η Ρώμη τις εισβολές των βαρβάρων.

Βρετανική Αυτοκρατορία (Β'ΠΠ).

ΕΣΣΔ (Αφγανιστάν)

Τι καθοδηγεί την οικονομία :
Ferguson: Το τετράγωνο της ισχύος

Άνοδος και παρακμή των πολιτισμών (2):

Jared Diamond:

Η συστηματική παραμέληση ενός σημαντικού οικολογικού Παράγοντα (Η Θεωρία του Μάλθους).

Οι τέσσερις λόγοι:

1. Παραμέληση προβλήματος.
2. Απροθυμία επίλυσης λόγω κόστους ή συμφερόντων.
3. Άγνοια διαπίστωσης και κατανόησης.
4. Καθυστέρηση εφαρμογής της λύσης (όταν πια είναι αργά)

Παράδειγμα: Η εξαφάνιση των Μάγιας, Νησιά Πάσχα, Γροιλανδία, κλπ

Άλλοι: Φράνσις Φουκουγιάμα: «Το τέλος της Ιστορίας»
Σάμιουελ Χάντιγκτον: «Η σύγκρουση των πολιτισμών»

Η άνοδος νέων οικονομικών δυνάμεων

Κίνα: Γιατί σταμάτησε η πρόοδος τον 16^ο αιώνα
Πώς χάθηκε η δυνατότητα βιομηχανικής ανάπτυξης επί 5 αιώνες ?
Πώς ξεκίνησε η υπερανάπτυξη μετά το 1990 ?

Ινδία: Γιατί άργησε σε σχέση με την Κίνα ?
Κρυμμένα πλεονεκτήματα: Η ύστερη έφοδος

Ρωσία και Ανατολική Ευρώπη

Η αντίστροφη μετάβαση:

Από τον Κεντρικό Σχεδιασμό στην ελεύθερη αγορά

Νέα σχήματα και δυναμικές

Λατινική ΑΜΕΡΙΚΗ

ΑΦΡΙΚΗ: Έχει ελπίδα ?

Σύγχρονες προκλήσεις

Αποτυχίες της οικονομικής πολιτικής.

Εσωτερικές: Κοινωνική ανισότητα, καταστροφή περιβάλλοντος.

Διεθνείς αποτυχίες: Παγκόσμια φτώχεια, επιδημίες, κλιματική αλλαγή.

Η έξοδος από την διεθνή κρίση του 2008.

Η ανάγκη νέων συνθέσεων: Πίσω στους κλασσικούς ή νέα θεωρία ?

Νέα ερευνητικά προγράμματα

Ιστορική οικονομική ανάλυση (Clio metrics)

Νέα ερευνητικά προγράμματα Οικονομικά

- Εξωτερικότητες**
- Περιβάλλον**
- Εξελικτικά οικονομικά**
- Πεπερασμένη ορθολογικότητα**
- Οικονομικά της οικογένειας**
- Τα οικονομικά της μετάβασης**
- Προϋποθέσεις μακροχρόνιας ανάπτυξης**
- Κίνδυνος και αβεβαιότητα. Εποπτεία Αγορών**